

**Strategia de Dezvoltare Comunitară
a comunei Jora de Mijloc
pentru anii 2020-2025**

Realizarea acestui document a fost posibilă datorită suportului generos din partea poporului American prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Conținutul acestui material ține de responsabilitatea Grupului de Lucru pentru Planificare Strategică creat prin Dispoziția primarului nr. 04-n din 30 ianuarie 2020 și nu reflectă în mod necesar viziunea USAID sau a Guvernului Statelor Unite.

Cuprins

Lista de figuri	Ошибка! Закладка не определена.
Lista de tabele	Ошибка! Закладка не определена.
1. Introducere și rezumat executiv	4
1.1. Fișa de rezumat PSM	4
1.2. Contextul național și regional	4
1.3. Comisia și echipele PSM	4
1.4. Aprobarea consiliului local	5
2. Introducere în planificarea strategică	6
2.1. Dezvoltarea metodologiei de pregătire a planului strategic	6
2.2. Cadrul juridic și instituțional privind dezvoltarea comunitară.....	6
2.3. Informații generale despre comunitate.....	6
3. Profilul și analiza comunității	1
3.1. Caracteristici geografice și de mediu	8
3.1.1. <i>Caracteristici fizico-geografice</i>	8
3.1.2. <i>Planificare spațială</i>	8
3.1.3. <i>Resurse naturale</i>	8
3.1.4. <i>Factorii de poluare a mediului</i>	8
3.2. Demografie.....	10
3.2.1. <i>Potențialul uman</i>	10
3.2.2. <i>Forța de Muncă</i>	10
3.3. Servicii Sociale	11
3.3.1. <i>Caracteristicile grupurilor vulnerabile</i>	11
3.3.2. <i>Servicii Sociale</i>	12
3.4. Economia	14
3.4.1. <i>Structura de afaceri a economiei locale și a domeniului de afaceri</i>	14
3.4.2. <i>Sectorul Agriculturii</i>	15
3.4.3. <i>Industria</i>	15
3.4.4. <i>Comerțul și serviciile</i>	15
3.4.5. <i>Principalii agenți economici</i>	15
3.5. Infrastructura	17
3.5.1. <i>Fondul locativ</i>	17
3.5.2. <i>Infrastructura Utilităților Publice</i>	17
3.6. Buna guvernare și management	17
3.6.1. <i>Gestionarea administrativă</i>	17
3.6.2. <i>Bugetul Local</i>	20
3.6.3. <i>Societatea civilă</i>	21
3.7. Analiza SWOT.....	Ошибка! Закладка не определена.
4. Strategia de dezvoltare socio-economică	Ошибка! Закладка не определена.
4.1. Viziunea comunității	Ошибка! Закладка не определена.
4.2. Cadrul și direcțiile strategice.....	Ошибка! Закладка не определена.
4.3. Dezvoltarea economică locală	Ошибка! Закладка не определена.
4.4. Gestionarea bunurilor.....	Ошибка! Закладка не определена.
4.5. Planul de Acțiuni.....	Ошибка! Закладка не определена.
4.6. Verificare și revizuire.....	Ошибка! Закладка не определена.
4.6.1. <i>Etape de implementare</i>	Ошибка! Закладка не определена.
4.6.2. <i>Monitorizarea strategiei</i>	Ошибка! Закладка не определена.
Anexe	Ошибка! Закладка не определена.
Anexa 1. Portofoliu de proiecte	Ошибка! Закладка не определена.

1. Introducere și rezumat executiv

1.1. Fișa de rezumat PSM

Profilul dezvoltării socio-economice a comunei Jora de Mijloc reprezintă un document complex, elaborat cu suportul USAID în cadrul Programului „Comunitatea mea”. Proiectul are ca scop consolidarea capacităților actorilor nonguvernamentali și autorităților publice locale în domeniul dezvoltării durabile a orașului.

Prin conținutul său, Profilul dezvoltării socio-economice evidențiază situația curentă de dezvoltare a comunității și se referă la diagnosticarea stării actuale a potențialului socio-uman, dezvoltării economice locale, a resurselor naturale, serviciilor publice, instituțiilor infrastructurii sociale și de afaceri precum și a capacității autorităților publice locale, a structurilor societății civile și rolul acestora în procesul de dezvoltare locală. Scopul documentului este evaluarea situației curente din comună și elaborarea Strategiei de dezvoltare socio-economice pentru perioada 2020-2025.

Elaborarea Planului strategic de dezvoltare socio-economică a fost realizată în mod participativ, prin reprezentanța tuturor membrilor comunității (femei, bărbați, tineri, persoane cu dizabilități, antreprenori, persoane în etate) care au fost incluși în Grupul de Lucru de Planificarea Strategică, prin dispoziția primarului nr. 04-n din 30 ianuarie 2020.

În cadrul elaborării Profilului dezvoltării socio-economice au fost realizate următoarele activități:

- colectarea datelor statistice privind dezvoltarea economică;
- colectarea datelor statistice privind demografia și situația socială;
- colectarea datelor statistice privind dezvoltarea teritorială și funciară;
- managementul administrativ și buna guvernare;
- starea mediului ambiant și analiza lor;
- desfășurarea mesei de lucru cu membrii GLPS, elaborarea recomandărilor și definirea profilului comunității, la fel și realizarea analizei SWOT bazat pe profilul comunității aprobat.

Profilul dezvoltării socio-economice este structurat în 6 compartimente:

- Caracteristici geografice;
- Demografie;
- Servicii sociale;
- Economie;
- Infrastructură;
- Buna Guvernare și Managementul.

Analiza situației existente se finalizează cu Analiza SWOT (puncte tari, puncta slabe, oportunități și amenințări), realizate în cadrul mesei rotunde de participanți bazat pe documentul de profil comunitar.

1.2. Contextul național și regional

Strategia de Dezvoltare Comunitară este un document complex, elaborat printr-un larg parteneriat, care are la bază documentele de programare locală (Programul de dezvoltare integrată a raionului Orhei (2016-2020)), regională (Strategia de dezvoltare regională Centru (2016-2020 și strategii regionale sectoriale) și națională (Strategia națională de dezvoltare ”Moldova 2030”, strategii sectoriale de dezvoltare), și internațională (Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030).

1.3. Comisia și echipele PSM

Prezentul document reprezintă Strategia de Dezvoltare Comunitară (SDC) a comunei Jora de Mijloc pentru anii 2020-2025, elaborată într-un mod participativ, conform Manualului de utilizarea a APSL elaborat de programul USAID / Comunitatea Mea (CM) Moldova.

Strategia de Dezvoltare Comunitară reprezintă un document de politică publică, care va ghida acțiunile Administrației Publice Locale, în următorii 5 ani, în vederea asigurării unui proces continuu și coerent de dezvoltare a localităților comunei.

Pentru elaborarea strategiei a fost creat un grupul de lucru, componența căruia a fost aprobată prin Dispoziția primarului nr.4-n din 30.01.2020, după cum urmează:

Tabelul 1. Componența grupului pentru planificare strategică

#	Numele, prenumele	Funcția
1.	Eni Ion	Consilier local
2.	Maler Petru Vasile	Om de afaceri, fermier
3.	Pantaz Parascovia	Secrteraul Consiliului Comunal
4.	Petrenco Eduard	Director al casei de cultură Jora de Mijloc
5.	Rusu Alexandra	Fermier, conducător al Gospodăriei Țărănești
6.	Țiplețchi Mihail	Consilier local
7.	Țanga Valentina	Consilier local
8.	Andrieș Eugenia	Director Gimnaziu Jora de Jos
9.	Andrieș Oleg	Director casa de cultură Jora de Sus
10.	Boldișor Constantin	Consilier local
11.	Cucu Gheorghe	Fermier, omde afaceri
12.	Curjos Vladimir	Director SRL "La hotar"
13.	Gălcă Natalia	Consilier Local
14.	Labliuc Serghei	Primar
15.	Melnic Victor	Fermier, om de afaceri
16.	Savin Mihail	Director SRL Rusmiliud
17.	Stăvilă Zinaida	Director grădiniță Jora de Jora de Sus
18.	Țapordei Denis	Directorul Cooperative Agricole "Comuna de vis"
19.	Vîlea Maria	Consilier local
20.	Voica Ion	Specialist primărie
21.	Voico Oxana	Bibliotecar BP Jora de Mijloc
22.	Andrieș Maxim	Consilier Local
23.	Cebotar Fiodor	Fermier, om de afaceri
24.	Cotelea Galina	Director Gimnaziu Jora de Sus
25.	Dashevici Eleonora	Consilier Local
26.	Ermurachi Anatolie	Consilier Local
27.	Ghilinschi Dumitru	Consilir Local
28.	Savina Ana	Consilier Local
29.	Terțea Ilie	Preot Jora de Sus
30.	Bîrnaz Petru	Preot Lopatna
31.	Cebotari Galina	Contabil șef Primărie

1.4. Aprobarea consiliului local

Strategia a fost aprobată prin Decizia Consiliului local nr. _____ din _____ 2020.

2. Introducere în planificarea strategică

2.1. Dezvoltarea metodologiei de pregătire a planului strategic

Acest document a fost elaborat cu scopul de a impulsiona procesul de dezvoltare socio-economică a localității, de a stabili niște repere clare pentru conjugarea efortului comun al membrilor comunității direcționat spre îmbunătățirea calității vieții cetățenilor.

Metodologia de lucru a respectat logica elaborării unei strategii:

- 1) **Diagnosticul teritoriului**, bazat pe datele existente și realizat cu implicarea părților interesate (administrația publică, mediul de afaceri, societatea civilă) și a responsabililor pe domenii. Această analiză, ce conține o dimensiune tematică, dar și una integrată, a servit drept material de lucru în cadrul grupurilor de lucru.
- 2) **Analiza SWOT** - instrument de analiză a potențialului de dezvoltare a satului, evidențiază punctele tari și slabe, oportunitățile și amenințările rezultate din diagnosticul teritoriului pe baza unui proces participativ al părților interesate (grupuri de lucru sectoriale, interviuri, workshop-uri, focus grup-uri, dezbateri cetățenești).
- 3) Strategia conține **viziunea, obiectivele generale și specifice** de dezvoltare și principalele direcții strategice de dezvoltare ale satului. Acestea sunt măsurabile în termeni de timp, relevanță și rezultate concrete.
- 4) **Planul de acțiuni 2020 – 2025** conține acțiunile concrete de întreprins pe termen scurt și mediu pentru atingerea obiectivelor specifice de dezvoltare stabilite în Strategie.

În același context, metodologia de elaborare a asigurat caracterul participativ și transparent al acestui document prin organizarea de interviuri, chestionare, workshop-uri, focus grup-uri, training-uri, grupuri de lucru sectoriale, consultări și audieri publice în fazele esențiale de elaborare, pentru exprimarea nevoilor și aspirațiilor tuturor categoriilor sociale. Au fost respectate principiile egalității și echității de gen, incluziunii și reprezentativității tuturor grupurilor din cadrul comunității (criterii de vârstă, sex, etnie, apartenență religioasă, categorii vulnerabile, etc.).

Pe baza planului de acțiuni, vor fi elaborate planuri anuale de activități la nivelul consiliului local Jora de Mijloc.

2.2. Cadrul juridic și instituțional privind dezvoltarea comunitară

Strategia de Dezvoltare Comunitară a comunei Jora de Mijloc pentru anii 2020 – 2025 reprezintă un document de planificare strategică integrată la nivel local, un mijloc esențial pentru factorii de decizie, pentru părțile interesate și, nu în ultimul rând, pentru cetățeni, unde sunt identificate cele mai bune soluții pentru creșterea calității vieții prin asigurarea unui mediu sănătos pentru o dezvoltare durabilă pe termen mediu și lung în comunitate.

Aceasta a fost elaborată cu suportul de Grupului de Lucru pentru Planificare Strategică (în continuare GLPS) constituit prin Dispoziția primarului c. Jora de Mijloc nr.4-n din 30.01.2020, cu asistența tehnică și metodologică din partea consultanților Business Consulting Institute, în cadrul Programului Comunitatea Mea implementat de IREX și finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Conținutul acestui material ține de responsabilitatea GLPS și nu reflectă în mod necesar viziunea USAID sau a Guvernului Statelor Unite.

2.3. Informații generale despre comunitate

La 01.01.2020, în c. Jora de Mijloc sunt înregistrați valorile următorilor indicatori socio-economici:

Tabelul 2. Indicatori socio-economici c. Jora de Mijloc, 2020

	Indicatori socio-economici	2020
1	Total populație, inclusiv	3850
1.1.	- Copii de vârstă preșcolară (0-6)	142
1.2	- Copii de vârstă școlară (7-18)	334
1.3	- Populație activă	2941
1.4	- Persoane în etate (pensionari)	398
1.5	- Populație plecată (migranți)	219
2.	Număr de agenți economici	66
3	Număr de salariați, inclusiv	214
3.1	- În sfera bugetară	89
3.2	- În economia reală	123
4	Salariul mediu (estimativ)	4800 lei
5	Bugetul total executat (venituri) anul 2019	5961,9 mii lei
5.1	- Venituri proprii, anul 2019	921 mii lei
6	Număr total de gospodării	1325
6.1	% din gospodării conectate la apeduct	40%
6.2	% din gospodării conectate la canalizare	0%
6.3	% din gospodării contract de evacuare centralizată a deșeurilor	55%
6.4	% de gospodării comentate la rețeaua de gaz	20%
7	Lungimea drumurilor locale (total)	40,4 km
7.1	% din drumuri locale cu acoperire rigidă (asfalt și ”variantă albă”)	30%
7.2	% din străzi cu iluminat nocturn	85%

3. Profilul și analiza comunității

3.1. Caracteristici geografice și de mediu

3.1.1. Caracteristici fizico-geografice

Poziționarea geografică | La scară continentală, comuna Jora de Mijloc este amplasată în partea de Sud-Est a Europei, în apropiere de centru geografic al continentului. Comuna este amplasată în partea de Est a Republicii Moldova, coordonatele geografice fiind 47°28'30"N 29°05'43"E. Comuna se află la o distanță de 78,4 km de orașul Chișinău și la 29 km de orașul Orhei. Localitatea este legată de centrul raional Orhei de o șosea în mare parte asfaltată în afară de o porțiune de câțiva kilometri de la intrarea în sat spre localitatea Sculeni. Alte căi de acces, accesibile pe orice vreme nu există. Toate cele patru sate ale comunei: Jora de Mijloc, Jora de Jos, Jora de Sus și Loptana sunt situate pe malul fluviului Nistru.

Clima în comuna Jora de Mijloc este temperat-continentală. Verile sunt lungi și călduroase cu temperaturi medii de peste 30 °C, iernile sunt sărace în precipitații iar în ianuarie temperatura medie este în jur de - 4 °C

Suprafața totală a comunei constituie 4778 ha, pe care locuiesc 3850 de oameni, 1861 de bărbați și 1989 de femei.

Densitatea populației este ,astfel de 74,3 locuitori la un kilometru pătrat.

Istoric | Pentru prima dată satul Jora de Mijloc a fost menționat în anul 1574.

3.1.2. Planificare spațială

Comuna nu dispune de un Plan Urbanistic General și este formată din patru localități: Jora de Jos, Jora de Mijloc, Jora de Sus și Lopatna.

3.1.3. Resurse naturale

Suprafața fondului funciar al comunei este de 4778 ha. Cea mai mare pondere o au terenurile utilizate în scopuri agricole 2790 ha. Circa 2000 ha (40%) din fondul funciar al comunei reprezintă terenuri care nu pot fi utilizate în scopuri agricole.

Bazine acvatice | Râul Nistru, pe malul căruia sunt amplasate toate cele patru localități ale comunei, este principala resursă acvatică a comunei. Zona râului este în stare satisfăcătoare și se folosește ca sursa de irigare a culturilor agricole.

În prezent localitatea își îndeplinează necesitățile în apă potabilă din surse subterane. Apele fântânilor arteziene ce sunt folosite ca surse de apă potabilă, sunt direcționate în special pentru satisfacerea necesităților casnice a locatarilor.

Pe teritoriul primăriei există 5 sonde de apă potabilă publică și 55 individuale, 120 de fântâni publice. Adâncimea apelor subterane este aproximativ de 22-80 metri. Acum sursele de apă potabilă sunt suficiente însă se așteaptă o tendință de diminuare a volumelor de apă.

Necesitatea anuală a comunei este de circa 365 mii, care este deocamdată anuală a surselor de apă folosite pentru îndeplinirea necesităților comunei este de 226,3 mii m³. Conform analizelor apele subterane din localitate sunt de calitate satisfăcătoare și este caracterizată ca fiind potabilă. De două ori pe an se fac analize. Se folosește de către locuitorii satului ca apă potabilă, apă pentru menaj și pentru irigare.

3.1.4. Factorii de poluare a mediului

Calitatea aerului | În comuna Jora de Mijloc volumul noxelor degajate în atmosferă este redus. Pe teritoriul satului nu există depozite de pesticide, benzinării. Principalele surse de poluare a mediului îl reprezintă transportul auto, gunoiștile autorizate, gazele eliberate de cazangeria școlii, arderea tuturor tipurilor de combustibil în gospodăriile personale, lemn cărbune gaz, arderea ilegală a miriștii și a frunzelor în gospodăriile casnice, deșeurile animaliere și cele produse în gospodăriile personale.

Calitatea solului | Principalul factor de degradare a solurilor este eroziunea. Totodată, activitatea agricolă intensă, deseori cu încălcarea normelor de exploatare rațională, nefiind urmate regulile asolamentului, conduc la degradarea calității solului. Și reducerea aplicării îngrășămintelor conduce la epuizarea conținutului de elemente fertile în sol și, în consecință, la scăderea fertilității. În localitate sunt proprietari de terenuri agricole care utilizează tehnologii avansate de producere agricolă, folosind diverse chimicale, pesticide, ceea ce respectiv influențează asupra calității solului.

Calitatea apei potabile | Analiza apei din fântânile satului și râul Nistru, scoate în evidență un procent redus de nitrați și nitriți.

Gestionarea deșeurilor | În comună nu este organizat un sistem de colectare și evacuare a deșeurilor, care sunt stocate adeseori haotic, fiecare pe cont propriu, ce duce la poluarea intensă a mediului ambiant. Starea componentelor de mediu este influențată de nivelul de cultură al populației, care neglijează normele elementare de depozitare și gestionare a deșeurilor. Atitudinea iresponsabilă a locuitorilor față de amenajarea gunoiștii autorizate și depozitarea gunoiului în locuri interzise (marginii de drum, malurile râului și a iazurilor, în păduri) contribuie la crearea unor focare de infecție cu influență asupra sănătății locuitorii și cu impact negativ asupra mediului înconjurător.

Concluzii | Comuna se confruntă cu probleme de mediu (alunecările de teren, eroziunea, degradarea biotopurilor de luncă, scăderea nivelului apei în r. Nistru și, respectiv, reducerea nivelului apelor freactice, etc.), care nu pot fi toate soluționate în viitorul apropiat (din cauza costurilor ridicate). Totuși, inițierea unor proiecte în aceste domenii (extinderea suprafețelor cu arii protejate, construcția stației de epurare, etc.), promovarea educației ecologice printre localnici, va permite într-o perspectivă mai îndelungată soluționarea acestora și adaptarea la schimbările de mediu care au loc.

Calitatea mediului este influențată și de lipsa rețelei de canalizare. Lipsa rețelelor de canalizare și lipsa stației de epurare contribuie la poluarea apelor de suprafață și a pânzei freactice, ceea ce în final are o influență negativă asupra stării biodiversității și a sănătății populației. Construcția stației de epurare va permite diminuarea poluării cu ape menajere de către gospodăriile individuale.

Inițierea colectării deșeurilor menajere va crea premise pentru îmbunătățirea calității resurselor de apă, în primul rând, și lichidarea unor surse de poluare.

Activitatea autorității publice locale trebuie să fie orientată spre atragerea investițiilor în crearea și extinderea ariilor protejate, care ar facilita nu numai soluționarea unor probleme de mediu, dar și va crea premise pentru dezvoltarea turismului.

3.2. Demografie

3.2.1. Potențialul uman

Populație |

La 1 ianuarie 2019, populația comunei constituia 3850 locuitori, dintre care bărbați 48% și 52% femei. În ultimii cinci ani, se înregistrează o permanentă scădere a numărului populației (de la 4246 în anul 2014, la 3850 în 2019), pe de o parte cauzată de migrația externă și internă a populației.

Comparativ, cu 01 ianuarie 2014, numărul populației comunei s-a redus cu 396 persoane sau cu 9% din populația anului 2014. Conform datelor, sporul natural este negativ, mortalitatea fiind cu mult peste natalitate. În 2019, au fost înregistrate 18 nașteri și 50 de decese.

La începutul anului 2020, în populația comunei ponderea cea mai mare o dețineau persoanele cu vârsta aptă de muncă (cuprinsă între 17 – 56/61 ani) de 76%. Acest lucru favorizează implicarea categoriei date apte de muncă în dezvoltarea locală. Restul de 24% a populației sunt copii și tineri cu vârsta sub 17 ani (14%) sau bătrâni ieșiți din categoria celor apti de muncă. (10% - persoane ieșite la pensie).

Comuna Jora de Mijloc se va confrunta în următorii ani cu o sporire a procesului de îmbătrânire a populației, care va determina o presiune demografică în descreștere. Asemeni, Republica Moldova se confruntă la nivel global cu un proces de îmbătrânire demografică, datorat în principal scăderii natalității care a determinat reducerea absolută și relativă a populației tinere (0-14 ani). Astfel, creșterea numărului locuitorilor în vârsta de peste 57/62+ ani, care la moment constituie 17% din totalul populației, relevă că satul este în categoria satelor cu tendințe de îmbătrânire a populației.

Numărul populației este descreștere în ultimii trei ani, sporul natural fiind unul negativ după cum am relatat mai sus. Tendința descrescătoare este influențată și de procesele migraționiste caracteristice pentru toate localitățile din RM.

Tabelul 3. Evoluția natalității în ultimii ani

Perioada	Total populație	Născuți	Decedați	
			Total	inclusiv copii până la 1 an
2015	4176	21	51	-
2016	4098	25	60	-
2017	4056	19	43	-
2018	3980	21	45	-
2019	3859	18	50	-

Sursa: Primăria localității

3.2.2. Forța de Muncă

Aspecte ocupaționale | În perioada analizată predomină populația aptă de muncă, care constituie cca 76,3% (aproximativ 2941 persoane) din numărul total al locuitorilor, însă doar 214 dintre acestea sunt angajați și lucrează pe teritoriul comunei, circa 7,3% din totalul celor apti de muncă.

Tabelul 4. Structura populației după domenii de activitate, 2020

Categorii sociale	2020
TOTAL (în limitele satului)	214
Populație ocupată în economie, inclusiv:	214
- în agricultură	94
- servicii și comerț	12
Învățământ și educație preșcolară	57

Categorii sociale	2020
Ocrotirea sănătății (inclusiv asistența socială)	8
Administrație Publică Locală și servicii comunale	24
Transport și comunicații	18
Alte tipuri de activități	2

Sursa: Primăria localității

Restul populației economic active, este plecată la muncă peste hotarele unității administrativ teritoriale (cea mai mare parte în mun. Chișinău) sau peste hotarele țării, fie sezonier, fie permanent (circa 1340 cetățeni).

O analiză mai detaliată a forței de muncă după domeniile de activitate relevă că cea mai mare parte a populației angajate în câmpul muncii (44%) lucrează în agricultură. Urmează sfera educației cu 26,6%. În administrația publică – 11,2%, în transport și comunicații – 8,4%, în comerț-5,6%, în sănătate și asistență socială – 3,7%. Populația angajată în câmpul muncii în anul 2020 reprezintă 214 persoane, circa 7,3% din totalul populației apte de muncă (2941).

3.3. Servicii Sociale

3.3.1. Caracteristicile grupurilor vulnerabile

Populația săracă | Categoria populației aflate în sărăcie extremă numără în comuna Jora de Mijloc la începutul anului 2020 24 persoane, dintre care 16 femei și opt bărbați. Persoanele în etate și persoanele cu dizabilități, au preponderent venituri din gospodăriile agricole individuale, practică o agricultură de subzistență și participă foarte puțin la schimburile comerciale. Principalele cauze ale sărăciei rezidă în veniturile extrem de mici care nu acoperă cheltuielile elementare.

La începutul anului 2018 în comună existau 306 de familii sărace (în conformitate cu Direcția de Asistență socială). Dintre acestea 38 aveau trei și mai mulți copii. 37 dintre familii au un singur părinte, fiind conduse de femei.

Tabelul 5. Populația săracă, 2020

Total săraci	Numărul de gospodării	Bărbați	Femei	Copii	Vârșnici	Persoane cu dizabilități	Gospodării conduse de femei
427	306	206	168	25	35		37

Sursa: Primăria localității

Persoane cu dizabilități | Numărul de persoane cu grad de invaliditate este relativ mediu și constituie 178 sau 4,62% din totalul populației. Mai mult de jumătate dintre aceștia (94) au dizabilități medii, fiind capabili pentru activități fără ajutorul extern. 11 dintre aceștia sunt angajați în câmpul muncii. 31 de persoane nu pot supraviețui fără sprijin extern. Un număr de 35 de persoane cu dizabilități sunt în etate.

De menționat că asistenții sociali sunt receptivi la necesitățile lor și autoritatea locală se implică după posibilitate în soluționarea problemelor lor.

Gradul de incluziune a acestora în societate este insuficient, deoarece procesul de includere este unul meticolos, de durată și care trebuie abordat prin activități constante și consecvente. Totuși, persoanele cu dizabilități nu se bucură de o distribuție uniformă a drepturilor și beneficiilor în societate, fiind sprijinite doar de unele instituții.

Tabelul 6. Persoane cu dizabilități, 2020

	Total	Femei	Bărbați	Copii
Total persoane cu dizabilități	178	76	87	15

Persoanele cu dizabilități fizice	40	18	20	2
Persoanele cu dizabilități mentale	2	1	1	-
Persoanele cu dizabilități fizice grave (care nu pot supraviețui fără ajutorul extern)	31	12	14	5
Persoanele cu dizabilități fizice medii (capabili pentru activități fără ajutorul extern)	94	42	44	8
Persoanele cu dizabilități fizice angajate în câmpul muncii	11	3	8	-
Persoanele cu dizabilități fizice în etate	35	12	23	-

Sursa: Primăria localității

Minorități etnice/lingvistice |

În comuna Jora de Mijloc minorități etnice și lingvistice nu există

Minorități religioase | Din punct de vedere religios populația comunei este constituită 99% din creștini ortodocși, care frecventează bisericile creștin-ortodoxe.

Persoane în etate | Persoanele în etate reprezintă una din cele mai vulnerabile categorii sociale existente în localitate, majoritatea dintre care trăiesc în sărăcie. Există 45 de persoane în etate singuratică, dintre care 26 de bărbați și 19 femei. Cu regret este evidentă îmbătrânirea populației, ca rezultat al migrației tinerilor peste hotarele UAT în căutarea unei vieți mai bune și a unui serviciu stabil. Majoritatea persoanelor din categoria dată dețin terenuri agricole, care le ajută să-și asigure existența.

Această categorie a populației se confruntă cu probleme economice grave, cum ar fi: lipsa de surse financiare pentru procurarea combustibililor pentru foc.

Deși pensiile au fost majorate, acestea nu acoperă coșul minimal de consum și cei mai mulți dintre ei necesită acordarea ajutoarelor materiale.

Tabelul 7. Persoane în etate, 2020

Total persoane în etate	Femei în etate	Persoane singure în etate	Femei singure în etate	Vârstnici cu dizabilități	Femei în etate cu dizabilități
		45	19	35	12

Sursa: Primăria localității

În general, situația social-economică precară conduce la un nivel de trai scăzut al populației. În linii mari populația comunei se confruntă de următoarele probleme: starea economică precară, sporul natural scăzut, pensii mici, posibilități reduse ale administrației publice locale de a ajuta categoriile social-vulnerabile.

3.3.2. Servicii Sociale

Comuna Jora de Mijloc, ca și majoritatea localităților din republică, are tradiții frumoase în ce privește educația copiilor. Sistemul educațional existent în localitate este reprezentat de următoarele niveluri:

- **Preșcolar (trei grădinițe de copii în satele Jora de Jos, Jora de Sus și Lopatna)**, cu o capacitate de 250 de copii, frecventează 142 copii.
- **Primar/Secundar (două gimnazii în Jora de Sus și Jora de Jos)**, cu o capacitate totală de 500 elevi, frecventează 334 elevi.

Obiectul major al procesului educațional este formarea și pregătirea copiilor pentru viață și activitate într-o societate democratică, precum și adaptarea lor la viața matură.

Tabelul 8. Instituțiile de învățământ

Instituția	Beneficiari	Câți copii	Limba de predare
Grădinița de copii Jora de Jos	Copiii de vârstă preșcolară	96	Română
Grădinița de copii Jora de Sus	Copiii de vârstă preșcolară	35	Română
Grădinița de copii Lopatna	Copii de vârstă preșcolară	21	Română
Gimnaziul Jora de Sus	Copiii din localitate	131	Română
Gimnaziul Jora de Jos	Copii din localitate	203	Română
Școala de arte	Copii din localitate	113	Română

Sursa: Primăria localității

Educația preșcolară | Educația preșcolară a copiilor se realizează în cele trei grădinițe din Jora de Jos, Jora de Sus și Lopatna în baza Curriculari Educației copiilor de vârstă timpurie și preșcolară din Republica Moldova și Standardele de învățare și dezvoltare pentru copilul de 0-7 ani. Întregul proces instructiv-educativ este axat pe copil, pe necesitățile lui, pe ritmul propriu și nivelul de dezvoltare a fiecărui copil în parte.

Învățământul primar și secundar general | În prezent în cele două gimnazii din Jora de Jos și Jora de Sus învață 334 de elevi.

În Jora de Jos învață 203 copii și predau 34 de profesori cu vârsta medie de 50 de ani. Suprafața totală disponibilă a gimnaziului este de 1753 de metri pătrați fiind utilizată în întregime.

Starea generală a clădirii gimnaziului este satisfăcătoare, deși reparația capitală a fost efectuată demult și ar fi necesară. Acoperișul pe alocuri curge. Apa este adusă de la fântână, există doar apă rece, există doar în veceuri și bucătărie. Gimnaziul nu are sistem de canalizare. Sistemul de încălzire lucrează pe baza unui cazan ce funcționează pe gaze. În perioada rece a anului se încălzește regulat întreaga școală. Achitarea încălzirii și a celorlalte utilități nu este o problemă. Veceurile de tip closet sunt atât în interiorul cât și în afara clădirii, sunt asigurate doar cu apă rece, sunt separate pentru elevi și profesori, fete și băieți. Căile de acces spre gimnaziu sunt bune deși este situat la periferia satului, nu există însă pante de acces. Pe de altă parte, toate ușile sunt adaptate pentru persoanele cu cărucior. Nu există transport pentru elevi.

La Gimnaziul din Jora de Sus învață 113 copii, nici jumătate din capacitatea de 250 de locuri nefiind acoperită. Aici predau 24 de profesori cu vârsta medie de 45 de ani. Din suprafața totală a gimnaziului de 1660 metri pătrați, este utilizată o suprafață de 1494 de metri pătrați.

Și aici starea generală a clădirii gimnaziului este satisfăcătoare, deși reparația capitală a fost efectuată demult. Acoperișul pe alocuri curge. Apa este adusă de la fântână, există doar apă rece, doar în veceuri și bucătărie. Gimnaziul nu are sistem de canalizare. Sistemul de încălzire lucrează pe baza unui cazan ce funcționează pe gaze. În perioada rece a anului se încălzește regulat întreaga școală. Achitarea încălzirii și a celorlalte utilități nu este o problemă. Veceurile cu gaură în pământ sunt doar în afara clădirii, fără apă sunt separate.

Clădirea are mai multe etaje, nu există pante de acces, ușile nu sunt adaptate pentru cărucioare și nu există niciun veceu adaptat pentru cărucioare. Acest gimnaziu este asigurat cu transport, căile de acces sunt bune.

Cultura | În comună există mai multe instituții culturale.

În Jora de Sus funcționează o casă de cultură de 300 de locuri iar în Lopatna – un cămin cultural de 100 de locui. În Jora de Jos mai funcționează o estradă de vară de 600 de locui.

În comună există mai multe activități artistice. Funcționează ansamblul etnofolcloric Moștenitorii și ansamblul de fanfară.

Ocrotirea sănătății | În comună funcționează trei instituții medicale:

Oficiul medicilor de familie din Jora de Sus, Oficiul de Sănătate din Jora de Mijloc și Oficiul de Sănătate din Lopatna.

La Oficiul medicilor de familie din Jora de Mijloc lucrează cinci persoane, capacitatea totală a instituției este de 50 de persoane, într-o zi pot fi deserviți în realitate până la 25 de persoane.

La Oficiile de sănătate din Jora de Sus și Lopatna lucrează câte două persoane, care pot deservi în mod real câte 20 de beneficiari.

Starea celor trei instituții sunt între satisfăcătoare și bună. Oficiile din Jora de mijloc și Lopatna necesită reparații cosmetice pe când cel din Jora de Sus are nevoie de o reparație capitală.

Toate cele trei instituții nu au prea multe comodități pentru lucrători și pacienți. Ele nu sunt cuplate la rețeaua de canalizare, vecelele sunt în curte, fără apă, condiții de acces pentru persoanele cu dizabilități nu există, sunt încălzite de sobe sau cazane pe gaz. Există doar apă rece.

3.4. Economia

3.4.1. Structura de afaceri a economiei locale și a domeniului de afaceri

Din analiza indicatorilor economici constatăm că la 01.01.2019 în comuna Jora de Mijloc erau înregistrate 66 de întreprinderi dintre care 38 de gospodării țărănești.

Este de menționat o scădere constantă a agenților economici din localitate, cauzată aproape în întregime de reducerea numărului gospodăriilor țărănești. În decurs de patru ani, din 2015 și până în 2019, numărul acestora s-a redus de trei ori, de la 112 la 38. În aceeași perioadă, numărul total al întreprinderilor din comună s-a redus de la 139 la 66.

Principalele domenii de activitate economică în localitate sunt: **agricultura**, care angajează cel mai mare număr din populația satului, urmată de sectorul transportului și comunicațiilor după care urmează **sectorul comerțului și al serviciilor**.

După forma organizatorico juridică 47 din agenții economici sunt întreprinderi cu drept de persoane fizice, iar 19 - întreprinderi cu drept de persoane juridice.

La începutul anului 2020, pe teritoriul localității activau 11 SRL-uri, 38 de gospodării țărănești, 5 întreprinderi individuale, 4 întreprinderi de stat, 2 cooperative, 2 asociații de gospodării țărănești și patru deținători de patentă.

Cei mai importanți agenți economici din localitate sunt SRL ”Standard Vin Plus (specializată în producerea fructelor și exploatarea livezilor), SRL CHATEAU Vartely (producerea strugurilor), SRL Rusmiliud, gospodăriile țărănești Petru Vasile Maler și Ghilinschi Dumitru specializate în producerea fructelor, materialului săditor pomicol și păstrării fructelor și legumelor în depozite frigorifice.

În comună activează 2 ONG-uri, ambele Asociații a Utilizatorilor de apă pentru irigare: AUAJ Jorile cu 42 de membri și AUAJ Agro Rufeni cu 27 de membri.

Tabelul 9. Repartizarea agenților economici după forma organizatorico-juridică

Agenți economici	2015	2016	2017	2018	2019
Întreprinderi cu drept de persoane fizice:	125	92	73	62	47
- întreprinderi individuale	9	7	7	6	5
- gospodării țărănești	112	81	62	42	38
- patentă	4	4	4	4	4
Întreprinderi cu drept de persoane juridice:	14	13	19	19	19
- societăți cu răspundere limitată	7	7	11	11	11
- cooperative	2	2	2	2	2
- întreprinderi de stat	3	2	4	4	4
- asociații de gospodării țărănești	2	2	2	2	2
Instituții și organizații neguvernamentale	2	2	2	2	2
TOTAL	141	107	94	83	68

Sursa: Primăria localității

3.4.2. Sectorul Agriculturii

Agricultura este reprezentată de 5 întreprinderi agricole importante:

SRL ”Standard Vin Plus (specializată în producerea fructelor și exploatarea livezilor), SRL Cheteau Vartely (producerea strugurilor), SRL Rusmiliud, gospodăriile țărănești Petru Vasile Maler și Ghilinschi Dumitru specializate în producerea fructelor, materialului săditor pomicol și păstrării fructelor și legumelor în depozite frigorifice.

Structura fondului funciar |

Suprafața fondului funciar al comunei este de 4778 ha. Cea mai mare pondere o au terenurile utilizate în scopuri agricole 2790 ha. Circa 2000 ha (40%) din fondul funciar al comunei reprezintă terenuri care nu pot fi utilizate în scopuri agricole.

Suprafața din intravilan este de 421,27 ha. Dintre acestea 37,62 de hectare sunt ocupate cu construcții, 326,23 – cu grădinile oamenilor, 51 cu drumuri.

3.4.3. Comerțul și serviciile

Cei mai importanți agenți economici, antrenați în comerț și servicii sunt Întreprinderea Individuală V. Didenco și Societatea cu Răspundere Limitată Ligavastan

Pe teritoriul satului nu activează instituții bancare sau întreprinderi de micro finanțare.

3.4.4. Principalii agenți economici

Tabelul următor prezintă actorii principali ai economiei locale.

Tabelul 10. Principalii agenți economici din localitate

Nr. crt	Denumirea agentului economic	Domeniul de activitate	Forma de proprietate
1.	SRL”STANDARD - VIN	Intr.Agricola (livezi)	Privată/arendata

	PLUS”		
2.	SRL CHATEAU VARTELY	Intr.Agricola (Vița de vie)	Privată/arendata
3.	SRL”RUSMILIUD”	Intr.Agricola (livezi, mat. sad. pomicol, frigider)	Privată/arendata
4.	G.Ț.”Petru Vasile Maler”	Intr.Agricola (livezi, mat. sad. pomicol, frigider)	Privată/arendata
5.	G.Ț.”Ghilinschi Dumitru”	Intr.Agricola (livezi, mat. sad. pomicol, frigider)	Privată
...	Î.I.”V.Didenco”	Comerț	Privată
	SRL ”LIGAVASTAN ”	Comerț	Privată

Sursa: Primăria localității

3.5. Infrastructura

3.5.1. Fondul locativ

Numărul total de gospodării casnice din comună este de 1325. Numărul total al caselor (apartamentelor) constituie de asemenea 1325.

Suprafața totală a fondului locativ la 31.12.2019 era de 73752 m², dintre care 2924 m² în blocuri cu apartament și 70828 m² în case particulare. Toate locuințele sunt în proprietate privată inclusiv 16 apartamente.

3.5.2. Infrastructura Utilităților Publice

Gradul de echiparea cu utilități publice ale gospodăriilor casnice, este următorul:

- a) aprovizionare cu apă – 1050 din 1325 de gospodării (79%) sunt conectate la rețeaua de apeduct, furnizarea apei fiind asigurată de cinci fântâni arteziene publice și 60 private;
- b) canalizare – există un sistem de canalizare locală cu sistem de evacuare însă este învechit și nu funcționează. Este mai rezonabil să fie construit unul nou;
- c) serviciul de salubritate: Evacuarea gunoierului este efectuată gratis de către primărie cu forțe proprii la gunoiștile locale. De serviciu beneficiază 1260 de gospodării (95% din total).
- d) gaz natural – 520 de gospodării sunt conectate la rețele ceea ce reprezintă 39%.
- e) La serviciile de telefonie fixă sunt conectate 1000 de gospodării (75%)
- f) la rețeaua electrică sunt conectate 1250 de gospodării (94%).

Potrivit estimărilor Primăriei, în localitate mai există 1200 de beneficiari de telefonie mobilă, 600 de beneficiari de internet fix și 400 de beneficiari de internet mobil.

Infrastructura drumurilor locale | Lungimea totală a drumurilor, străzilor și stradelor locale constituie 40,4 km, din care 5 de importanță națională, cu îmbrăcăminte rigidă. Alte 35,4 km sunt de importanță locală dintre care 7,4 cu îmbrăcăminte rigidă.

Doar drumurile cu îmbrăcăminte rigidă sunt practicabile pe tot parcursul anului.

3.6. Buna guvernare și management

3.6.1. Gestionarea administrativă

Administrația publică locală | Conform Legii privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28.12.2006 autoritățile administrației publice locale ale comunei Jora de Mijloc sunt reprezentate prin Consiliul Local și Primărie. Activitatea autorităților administrației publice locale este bazată pe legislația în vigoare și propriile Regulamente de organizare și funcționare.

Tabelul 11. Structura AAPL, 2020

Gen	Primăria, persoane	Consiliul Local, persoane
TOTAL	11	13
Bărbați	5	8
Femei	6	5

Sursa: Primăria localității

Consiliul local este autoritatea deliberativă a satului comunei, formată din 13 consilieri aleși în urma alegerilor locale generale din 20 octombrie 2019. Consiliul local este constituit din 8 bărbați (cea ce constituie 61,5%) și 5 femei (38,5%). Dintre aceștia, doi au sub 35 de ani, trei au între 35 și 50 de ani iar opt sunt mai în vârstă de 50 de ani.

Primăria este instituția administrației publice locale condusă de primar prin care se realizează principiile de autonomie locală, descentralizarea serviciilor publice, consultarea cetățenilor și este organul de conducere operativă a treburilor publice locale. Primarul este autoritatea reprezentativă a populației și executivă a Consiliului local.

Personalul primăriei este reprezentat de 11 persoane, dintre care 6 femei, ceea ce constituie 55%, și 5 bărbați, respectiv 45%. Cinci dintre funcționari au o vechime în muncă mai mare de 10 ani, patru – între unu și zece ani și doi au experiență sub un an.

Principiile de bază ale activității tuturor specialiștilor încadrați în cadrul serviciilor publice ale Primăriei sunt colegialitatea, disciplina, competența și responsabilitatea. Aceste principii asigură buna funcționare a serviciilor primăriei și încrederea locuitorilor în buna gestionare a treburilor publice.

Primăria dispune de propriul sediu, care se află într-o stare bună pentru buna organizare și desfășurare a activităților APL.

Utilitățile publice sunt într-o stare satisfăcătoare, spre primărie duce o cale de acces bună însă accesul nu este adaptat pentru persoanele cu dizabilități.

Pentru coordonarea operativă și eficientă a activităților în aceste domenii în cadrul primăriei funcționează următoarele serviciile publice locale:

Tabelul 12. Serviciile publice și atribuțiile lor

Funcția publică/postul	Atribuții de bază ale funcției publice/postului	Nr de funcții publice / posturi
Primar	Numește, stabilește atribuțiile și eliberează din funcție șefii de subdiviziuni, de servicii din subordine, personalul primăriei, conduce și controlează activitatea acestora, contribuie la formarea și reciclarea profesională. Exerciță funcția de ordonator principal de credite. Reprezintă colectivitatea locală în relațiile cu alte autorități publice, persoane fizice și juridice din țară și străinătate, precum și în instanțele judecătorești, în condițiile legii. Constată încălcările legislației în vigoare comise de persoane fizice și juridice în teritoriul administrat.	1
Secretar al CL	Asigură înștiințarea convocării consiliului local. Asigură buna funcționare a primăriei. Asigură efectuarea lucrărilor de secretariate. Asigură aducerea la cunoștința publică a deciziilor consiliului local și a dispozițiilor normative ale primarului. Eliberează extrase sau copii de pe orice act din arhiva consiliului local, în afara celor care conțin informații secrete, stabilite potrivit legii. Asigură evidența populației de pe teritoriul u.a.t Completează cartea de imobil și cartea de gospodărie cu populația existentă.	1
Specialist în domeniul percepției fiscale	Implementează politici fiscale de nivel local. Asigură încasarea impozitelor funciare, imobile și taxelor locale. Calculează impozitele și taxele locale în termenii stabiliți de legislația în vigoare pentru fiecare contribuabil.	1
Specialist reglementarea proprietății	Acordă asistență metodologică și practică persoanelor fizice juridice în problemele reglementării regimului funciar. Monitorizează evidența proprietății publice și private din teritoriu în	1

Funcția publică/postul	Atribuții de bază ale funcției publice/postului	Nr de funcții publice / posturi
regimului funciar.	domeniul funciar.	
Contabil șef,	Efectuează planificarea, gestionarea și controlul resurselor financiare publice. Efectuează calcularea salariului. Efectuează și prezintă dări de seamă la centrul de statistică, inspectoratul fiscal, fondul social și Direcția raională de finanțe	1
Contabil	Calculează salariul personalului din instituțiile bugetare. Ține în evidență materialele, întocmirea listelor de inventariere. Elaborează rapoartele lunare, trimestriale, semestriale și anuale.	1,5
Secretar dactilograf	Asigură efectuarea lucrărilor de secretariat. Întocmește actele oficiale. Asistă implementarea agendei primarului	0,5
Om de serviciu	Asigură întreținerea și menținerea curățeniei încăperilor și împrejurimilor clădirii administrative a primăriei	3
Fochist	Asigură funcționarea sistemului de încălzire a edificiului primăriei	0,5

Sursa: Primăria localității

Participarea în cadrul proiectelor de dezvoltare comunitară în ultimii 3 ani |

Potrivit datelor furnizate de primărie, este prezent un nivel satisfăcător de participare al locuitorilor comunei în cadrul proiectelor de dezvoltare comunitară, la luarea deciziilor privind prioritățile proiectului, participarea la evaluarea proiectului, participarea activă la implementare. De menționat ca participă în special reprezentanții gospodăriilor cu venit mediu, rata de participare a femeilor fiind de circa 70%.

Tabelul 13. Participarea în cadrul proiectelor de dezvoltare în ultimii 3 ani

Anii	Denumirea proiectului	Finanțator	Valoarea proiectului, mii lei	cofinanțare APL	beneficiari proiect
	Modernizarea bibliotecii din Jora de Mijloc în cadrul proiectului Novateca	IREX Moldova			Populația Comunei
	“Lucrări de reparație la grădinița de copii din s. Jora de Jos”	FISM / Guvernul României	196.836		
	“Lucrări de reparație a Casei de Cultură Jora de Sus”	Bugetul de Stat / Bugetul local	912.460	Bugetul local	Populatia comunei
	„Reparația Estradei de vară din s.Jora de Jos ”	Bugetul de Stat / Bugetul local	1 029.931	Bugetul local	Populatia comunei
	“Reparația acoperișului și fațadei la oficiul primăriei Jora de Mijloc”	Bugetul raional/ Bugetul local	240.653	Bugetul local	
	“Reparația capitală a Grădiniței de copii din satul Jora de Jos, comuna Jora de Mijloc”	Bugetul de Stat	252.011		Populatia comunei
	“Reparația drumului central Jora de Mijloc”	Bugetul de Stat /Fondul Rutier	277.264		Populatia comunei
	“Reparația drumului ce leagă satul Jora de Mijloc de satul Jora de	Bugetul de Stat /Fondul Rutier	185.883		Populatia comunei

Jos”				
“Lucrări de reparație a Căminului Cultural Lopatna”	Bugetul de Stat	249.399		Populatia comunei
“Renovarea iliminării stradale prin cablu din s. Jora de Jos”	Bugetul de Stat	150.848		Populatia comunei
„Reparația Estradei de vară din s.Jora de Jos ”	Bugetul de Stat / Bugetul local/ Sponsori	350.412	Bugetul local	Populatia comunei
“Renovarea iliminării stradale din s. Jora de Mijloc”	Bugetul de Stat	186.625		Populatia comunei
“Reparația drumului din s.Lopatna ce duce spre Biserica SKIT”	Fondul Rutier	270.736		Populatia comunei
“Reparația drumului din s.Lopatna ce duce spre de la Vîlea Grigore spre Larisa Cebotari”	Fondul Rutier	74.725		Populatia comunei
“Reparația drumului local din s.Jora de Mijloc ce duce spre cimitir”	Fondul Rutier	89.128		Populatia comunei

Sursa: Primăria localității

3.6.2. Bugetul Local

Veniturile bugetului local | În ultimii patru ani se înregistrează o sporire lentă a veniturilor la bugetul local, în special din creșterea veniturilor proprii. Astfel, în 2017 veniturile proprii la bugetul comunei au fost de 670,6 mii iar transferurile de la bugetul central – de 4,679 milioane. În 2018 proporția a fost de 783,2 mii la 4,68 milioane iar în 2019 de 921 mii la 4,887 milioane lei. pentru anul în curs primăria intenționează să colecteze venituri proprii în valoare de 1,09 milioane lei și să primească de la Bugetul Central 5,71 milioane de lei. Cu toate acestea, dependența de bugetul de stat rămâne a fi covârșitoare în 2019 82% din fonduri venind din vistieria statului.

Tabelul 14. Evoluția veniturilor totale a bugetului local, 2017-2020, mii lei

Denumirea indicatorului	2017	2018	2019	2020
	executat			aprobat
1. Veniturile – total:	5349.9	5463.6	5808.9	6803.2
2. Veniturile proprii	670.7	783.2	921	1092.6
3. Transferuri	4679.2	4680.4	4887.9	5710.6

Sursa: Primăria localității

Cheltuielile bugetului local | În ultimii 3 ani, cheltuielile bugetului local au înregistrat o evoluție neuniformă din cauza unei reduceri a acestora în anul 2018 față de anul precedent. Cele mai mari categorii de cheltuieli înregistrate în ultimii trei ani se referă la:

- 1) Instituțiilor preșcolare, le-au revenit cele mai mari sume din bugetul local. În 2017 acestea u reprezentat 50,7% din total, în 2018 - 51,36% iar în 2019 – aproape 59%.
- 2) Cheltuielile pentru aparatul administrativ al primăriei reprezintă a doua categorie majoră de cheltuieli. În 2017 acestea au reprezentat 20,2% din total, în 2018 – 15,2% iar în 2019 – 19,3%.
- 3) Cea de-a treia poziție la capitolul cheltuieli în comuna Jora de Mijloc revine domeniului ”Cultură, artă și sport”, ponderea căroră este, totuși, în scădere în ultimii trei ani. Dacă în 2017 acestui gen de cheltuieli i-au revenit 15%, în 2018 ponderea a scăzut până la 10,8% iar în 2019 – la 7,6%.

- 4) În anul 2018 o sumă neobișnuit de mare a fost atribuită pentru amenajarea teritoriului, fapt ce a redus din cheltuielile la alte capitole.

Tabelul ce urmează prezintă detaliat evoluția cheltuielilor bugetului locale în anii 2017-2019, și celor aprobate pentru anul 2020.

Tabelul 15. Evoluția structurii cheltuielilor bugetului local, 2017-2020, mii lei

<i>Denumirea indicatorilor</i>	2017	2018	2019	2020 plan
Cheltuieli total	5940.4	5648.6	6046.8	7041.2
<i>Aparatul administrativ</i>	1200.2	856.2	1165.9	1329.2
<i>Armata Națională</i>				
<i>Grădinița</i>	3014.6	2901.0	3554.0	4070.5
<i>Școala</i>				
<i>Contabilitate</i>				
<i>Biblioteca</i>	111.7	121.6	171.7	274.9
<i>Cultura, arta, sport</i>	891.6	615.3	464.2	606.8
<i>Tutela</i>				
<i>Amenajarea teritoriului</i>	113.4	503.7	89.2	120
<i>Cheltuieli neatribuite la alte grupe (de servicii)</i>				
<i>Fondul de rezervă</i>	85.0	90.0	68.5	120
<i>Școala primară</i>				
<i>Alte cheltuieli</i>	523.9	560.8	533.3	519.8

Sursa: Primăria localității

3.6.3. Societatea civilă

Pe teritoriul UAT Jora de Mijloc sunt înregistrate și activează două organizații neguvernamentale, ambele fiind Asociații ale Utilizatorilor de Apă pentru Irigare, fiind create în cadrul programului Compact al Fondului SUA Provocările Mileniului:

- A.O AUAJ Jorile
- A.O Agro Rufeni

Tabelul 16. Asociațiile obștești activează în următoarele domenii:

<i>ONG / grupuri locale organizate (anul creării)</i>	Numărul de membri	Descriere (obiectiv, activitățile principale)	Persoane de contact
AUAJ JORILE / 2011	42	Deservirea utilizatorilor de apa pentru irigare	Voica Ion
AUAJ Agro Rufeni / 2011	27	Deservirea utilizatorilor de apa pentru irigare	Cebotar Feodor

Sursa: Primăria localității

Aceste organizații încearcă să organizeze cu concursul membrilor funcționarea sustenabilă cu suportul utilizatorilor de apă pentru irigare a sistemelor de irigare, renovate în anii 2010-2013 în cadrul programului Compact.

3.7. Analiza SWOT

Analiza SWOT reprezintă instrumentul principal, aplicat în evaluarea calitativă a situației din diferite domenii ale vieții comunitare a localității care face o analiză internă pentru a vedea care sunt punctele tari și punctele slabe ale comunității, urmate de o analiză externă concentrată pe oportunitățile și riscurile cele mai importante. Analiza SWOT fost realizată în procesul de planificare strategică, de membrii grupului de lucru, inclusiv grupurile sectoriale și principalele părți interesate.

Tabelul 22. Analiza SWOT

PUNCTE FORTE	PUNCTE SLABE
▪ Satele iluminate în proporție de 80% ▪ Infrastructură socială relativ bună ▪ Cadre didactice profesioniste ▪ Specialiști calificați ▪ Așezarea tuturor satelor comunei pe malul Nistrului ▪ Existența sistemelor centralizate de irigare, alimentate din râul Nistru ▪ Existența unei agriculturi cu valoare adăugată înaltă ▪ Existența forței de muncă pentru dezvoltarea afacerilor ▪ Prezența unei stabilități politice la nivel raional ▪ Exploatarea resurselor naturale (nisip) ▪ Așezarea într-o zonă pitorească ▪ Oameni gospodari ▪ Tradiții păstrate și valorificate ▪ Viață culturală bogată ▪ Înregistrarea terenurilor la un nivel înalt ▪ Prezența infrastructurii post-recoltare (depozite frigorifice de 3 mii de tone) ▪ Există acces la gaze naturale ▪ Existența zonelor de odihnă, benefice dezvoltării turismului ▪ Viață sportivă activă a localnicilor ▪ Prezența unor monumente istorice vechi (biserici) ▪ Bază de canotaj	▪ Acces dificil la centrul raional, capitală și satele învecinate (lipsa drumurilor) ▪ Lipsa unui sistem de canalizare ▪ Lipsa unui apeduct centralizat ▪ Lipsa unei gunoști amenajate ▪ Infrastructura sportivă este subdezvoltată ▪ Fragmentarea (parcelarea) excesivă a terenurilor agricole ▪ Exodul populației (cadrelor calificate) ▪ Deficitul de cadre calificate (medici; polițiști) ▪ Comerțul în scădere ▪ Instituțiile de învățământ se află într-o stare fizică proastă ▪ Infraționalitate în creștere, inclusiv cea juvenilă ▪ Piețele de desfacere sunt departe
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
▪ Dezvoltarea turismului în mai multe direcții (religios, istoric, de agrement, cultural, agroturismul); ▪ Existența condițiilor pentru practicarea agriculturii de valoare adăugată înaltă ▪ Revizuirea soiurilor cultivate de fermieri în funcție de cerințele pieței de desfacere occidentale ▪ Consolidarea terenurilor agricole ▪ Diversificarea activităților agricole ▪ Organizarea evenimentelor culturale de nivel național, raional (festivalul ”Nistrule, pe malul tău”) ▪ Dezvoltarea infrastructurii sportive ▪ Practicarea sporturilor acvatice	▪ Instabilitatea politică ▪ Calamități naturale frecvente ▪ Secarea Nistrului ▪ Inundații ▪ Migrația; spor natural negativ

4. Strategia de dezvoltare socio-economică

4.1. Viziunea comunității

Analiza diagnostic privind situația socio-economică a evidențiat necesitățile și tendințele de dezvoltare ale localităților, în baza cărora a fost conturată următoarea viziune strategică de dezvoltare a comunei Jora de Mijloc pentru perioada 2020-2025:

Jora de Mijloc – O comună modernă, cu o infrastructură fizică de calitate, conectată prin drumuri bune la lumea exterioară, cu o economie de valoare adăugată înaltă care oferă locuri de muncă bine plătite, cu condiții decente de agrement, cu servicii publice la standarde înalte, cu grijă față de persoanele defavorizate, reprezentând o atracție turistică, cunoscută în țară și peste hotare.

Misiunea

Pentru realizarea Viziunii strategice misiunea comunității și a autorităților publice locale este:

Asigurarea creșterii economice, susținerea agricultorilor și micului business, atragerea investitorilor prin promovarea unui management public participativ bazat pe deschidere și dialog cu toții actorii interesați, condițiilor de trai decente tuturor cetățenilor.

Valorile comunității

Realizarea viziunii satului și a implementării misiunii acestuia va fi asigurată de aderarea tuturor cetățenilor și a comunității în ansamblu la un sistem de valori care se vor regăsi în toate activitățile desfășurate în localitate și în viața de zi cu zi, reprezentînd un set de atitudini general acceptate pe parcursul implementării strategiei. Acest sistem este compus din următoarele valori:

- Transparență** Abordarea tuturor activităților într-o manieră deschisă și ușor de înțeles pentru toți membrii comunității, maximizarea căilor de informare și influențare reciprocă a factorilor de decizie și toți cetățenii, prin aplicarea mecanismelor de consultare și dialog direct, pentru asigurarea clarității și înțelegerii procesului de implementare a strategiei de dezvoltare.
- Parteneriat** Stabilirea de relații durabile cu persoanele și instituțiile care au scopuri comune cu satul nostru și sunt de acord să conlucreze împreună pentru atingerea acestora.
- Responsabilitate** Competență, calitate, corectitudine, eficiență și promptitudinea în soluționarea principalelor probleme ale comunității.
- Nediscriminare** Abordarea atitudinilor și comportamentelor corecte față de toți membrii comunității indiferent de gen, naționalitate, statut social, avere, dezabilități și alte criterii irelevante, precum și sprijinirea implicării tuturor grupurilor sociale, inclusiv a celor marginalizate în procesul de dezvoltare locală și a accesului echitabil la beneficiile acesteia.
- Tradiție** Respectarea identității distincte a localității, protejarea potențialului cultural local și valorificarea acestuia.
- Perseverență** Urmărirea constantă a obiectivelor propuse necătfînd la dificultățile și piedicile, avînd drept ghid viziunea și misiunea localității.
- Deschidere** Receptivitatea spre noi abordări, tendințe și tehnologii, incorporarea ideilor și propunerilor din partea

4.2. Cadrul și direcțiile strategice

Pentru realizarea Viziunii strategice activitățile tuturor factorilor implicați în procesul de dezvoltare locală vor fi orientate spre atingerea a patru obiective strategice:

I ASIGURAREA UNEI INFRASTRUCTURI MODERNE

II O ECONOMIE DURABILĂ, DIVERSIFICATĂ, DE VALOARE ADĂUGATĂ ÎNALTĂ, CU LOCURI DE MUNCĂ BINE PLĂTITE

III SERVICII PUBLICE DE CALITATE

IV APL PERFORMANTĂ, TRANSPARENTĂ, CONECTATĂ LA NEVOILE TUTUROR LOCALNICILOR

În cadrul discuțiilor desfășurate la Atelierele de planificare strategică au fost discutate mai multe aspecte critice ale dezvoltării socio-economice ale localității. După analiza efectuată a necesităților și priorităților de dezvoltare a localității, având drept punct de reper Viziunea Strategică de Dezvoltare și Misiunea autorităților publice locale și a partenerilor locali de dezvoltare, au fost formulate Obiective Strategice de dezvoltare a localității pentru perioada următorilor 5 ani.

Pentru fiecare din Obiectivele strategice au fost identificate măsuri și proiecte /acțiuni necesare de realizat.

Obiectiv Strategic 1. Asigurarea unei infrastructuri moderne

Obiectiv specific	Acțiuni/ proiecte
1. Dezvoltarea infrastructurii rutiere	• Construcția drumului intercomunitar Oxentea-Vâșcăuți-Jora de Mijloc-Pohrebeni-Lalova• Asfaltarea drumului Jora de Jos - Susleni• Reabilitarea drumuri locale din comună• Construcția unui sistem de evacuare a apelor pluviale• Construcția și reabilitarea trotuarelor pe drumurile principale• Amenajarea și întreținerea în stare bună a acostamentului drumurilor din intravilan
2. Dezvoltarea infrastructurii edilitare	• Asigurarea cu iluminat stradal a satelor comunei în proporție de 100%• Construcția unui apeduct centralizat• Construcția unui sistem centralizat de canalizare• Amenajarea unei gunoiști pentru cele patru sate ale comunei• Crearea unei întreprinderi municipale cu profil comunal locativ

Obiectiv Strategic 2. O economie durabilă, diversificată, de valoare adăugată înaltă, cu locuri de muncă bine plătite

Obiectiv specific	Acțiuni/proiecte
1. Asigurarea pieței de desfacere	• Construcția unei piețe agroalimentare în comună• Organizarea unor instruirii ale fermierilor privind accesul pe piețele externe de desfacere• Participarea la expozițiile naționale și internaționale a producătorilor locali
2. Dezvoltarea turismului	• Crearea unei entități publice pentru valorificarea zonei de pe malul Nistrului în vederea amenajării unei zone turistice• Construcția a câteva debarcadere pe malul Nistrului pentru acostarea ambarcațiunilor turistice• Organizarea funcționării unui pod plutitor care să facă legătura cu malul stâng al Nistrului• Restaurarea locașurilor de cult• Amenajarea unui muzeu de istorie al comunei• Organizarea unor evenimentelor etno-culturale și promovarea lor la nivel național și internațional• Organizarea unor competiții de canotaj și pescuit de nivel național și internațional
3. Atragerea investițiilor și promovarea antreprenoriatului	• Oferirea unor facilități fiscale pentru investitorii care creează locuri de muncă.

Obiectiv specific	Acțiuni/proiecte
	Organizarea unor adunări generale a oamenilor de afaceri din comună cu participarea APL I și APL II Organizarea unor seminare pentru potențialii a antreprenori cu participarea AIPA; ODIMM etc.

Obiectiv Strategic 3. Servicii publice de calitate

Obiectiv specific	Acțiuni / proiecte
1. Îmbunătățirea serviciilor de educație	Renovarea capitală a grădiniței din Lopatna Renovarea capitală a grădiniței din Jora de Sus Renovarea grădiniței din Jora de Jos Renovarea gimnaziului din Jora de Sus Reparația acoperișului gimnaziului Jora de Jos; renovarea capitală a gimnaziului
2. Îmbunătățirea serviciilor de sănătate	Renovarea punctului medical din Jora de Sus Angajarea unui medic la punctul medical Organizarea unui laborator pentru prelevarea probelor și analizelor
3. Asigurarea condițiilor de sport și agrement	Amenajarea unor scuaruri, parcurilor cu terenuri sportive și locuri de joacă pentru copii în Jora de Mijloc; Lopatna și Jora de Sus. Amenajarea unei plaje pe malul Nistrului Construcția unui stadion comunal în Jora de Sus
4. Oferirea serviciilor de ordin cultural	Renovarea căminului cultural Lopatna Renovarea capitală a căminului cultural Jora de Sus Construcția unei case de cultură pentru întreaga comună Procurarea costumelor pentru ansamblul etnofolcloric Procurarea echipamentului de sonorizare și a instrumentelor noi pentru fanfară Completarea fondului de carte pentru bibliotecă Găsirea unui spațiu nou pentru bibliotecă din Jora de Sus

Obiectiv strategic 4. APL performantă, transparentă, conectată la nevoile tuturor localnicilor

Obiectiv specific	Acțiuni /proiecte
1. Colaborarea intercomunitară și parteneriatul cu locuitorii comunei	Înfrățirea cu o comună din România și Polonia Organizarea unui Grup de Acțiune Locală (GAL) cu comunele Lalova, Pohrebeni, Mârzești, Verejeni; Organizarea adunărilor trimestriale în localitățile comunei Organizarea concursurilor „Cea mai amenajată mahala”; „cea mai amenajată gospodărie” Organizarea acțiunilor de voluntariat de înverzire a plaiului, salubritatea localităților
2. Asigurarea transparenței decizionale	Asigurarea funcționării și promovarea site-ului www.jorademijloc.comuna.md Organizarea adunărilor generale a comunei Asigurarea funcționării paginii de Facebook a primăriei Amenajarea unor panouri informaționale ale primăriei în satele comunei Asigurarea rampelor de acces în clădirile publice pentru persoanelor cu dizabilități
3. Crearea și diversificarea produselor și serviciilor turistice	Lucrul de conștientizare cu populația privind protecția mediului Reabilitarea și întreținerea fâșiilor forestiere de protecție Acțiuni de înverzire a plaiului Sanționarea persoanelor ce nu respectă regulile de menținere în curățenie a localității

4.3. Planul de Acțiuni

Obiectiv Strategic 1. Asigurarea unei infrastructuri moderne

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, lei	Potențiale surse de finanțare
Obiectiv specific 1.1. Dezvoltarea infrastructurii rutiere					
1.1.1. Construcția drumului intercomunitar Oxentea-Vîșcăuți-Jora de Mijloc-Pohrebeni-Lalova	2020-2023	Primăria; Consiliul raional	Drum intercomunitar construit	80 mil. lei	Bugetele locale ale satelor implicate, bugetele raionale; bugetul central; granturi; agenți economici;
1.1.2. Asfaltarea drumului Jora de Jos - Susleni	2021-2022	Primăria; Consiliul raional	Drum asfaltat	60 mil. lei	Bugetul local, Bugetul raional; fondul rutier;
1.1.3. Reabilitarea drumuri locale din comună	2021-2025	Primăria	Drumuri locale reabilite	20 mil. lei	Bugetul local; bugetul raional; fondul rutier; granturi; populația
1.1.4. Construcția unui sistem de evacuare a apelor pluviale	2020	Primăria	Sistem de evacuare a apelor pluviale construit	2 mil. lei	Bugetul local, bugetul raional; granturi, fondul rutier
1.1.5. Construcția și reabilitarea trotuarelor pe drumurile principale	2023	Primăria	Drumuri centrale asigurate cu trotuare	2 mil. lei	Bugetul local; raional; granturi; populația;
1.1.6. Amenajarea și întreținerea în stare bună a acostamentului drumurilor din intravilan	Permanent	Primăria; Populația	Acostament întreținut în stare bună	200000	Populația
Obiectiv specific 1.2. Dezvoltarea infrastructurii edilitare					
1.2.1. Asigurarea cu iluminat stradal a satelor comunei în proporție de 100%	2020	Primăria	Iluminat stradal funcțional în toată localitatea	100 mii lei	Buget local
1.2.2. Construcția unui apeduct centralizat	2021	Primăria	Apeduct centralizat funcțional	1,5 mil. lei	Buget local; populația; fonduri naționale
1.2.3. Construcția unui sistem centralizat de canalizare	2022-2025	Primăria	Sistem de canalizare funcțional	50 mil. lei	Bugetul central; bugetul local;

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, lei	Potențiale surse de finanțare
					bugetul raional; granturi; populația
1.2.4. Amenajarea unei gunoiști pentru cele patru sate ale comunei	2025	Primăria	Gunoiște amenajată		Bugetul local
1.2.5. Crearea unei întreprinderi municipale cu profil comunal locativ	2025	Primăria	Întreprindere municipală creată și funcțională	2 mil. lei	Bugetul local;

Obiectiv Strategic 2. O economie durabilă, diversificată, de valoare adăugată înaltă, cu locuri de muncă bine plătite

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, lei	Potențiale surse de finanțare
Obiectiv specific 2.1. Promovarea și susținerea business-ului mic și mijlociu					
2.1.1. Construcția unei piețe agroalimentare în comună	2023	Primăria	Piață agroalimentară funcțională	500 mii lei	Bugetul local
2.1.2. Organizarea unor instruiți ale fermierilor privind accesul pe piețele externe de desfacere	O dată pe an	Primăria	Instruiți ale fermierilor organizate	20 mii lei	Bugetul local
2.1.3. Participarea la expozițiile naționale și internaționale a producătorilor locali	La ocazie	Primăria; agenții economici	Participarea la expoziții asigurată	50 mii lei	Agenții economici
Obiectiv specific 2.2. Dezvoltarea turismului					
2.2.1. Crearea unei entități publice pentru valorificarea zonei de pe malul Nistrului în vederea amenajării unei zone turistice	2020-2025	Primăria	Entitate creată	500 mii lei	Bugetul local
2.2.2. Construcția a câteva debarcadere pe malul Nistrului pentru acostarea ambarcațiunilor turistice	2023	Primăria	Patru debarcadere construite	Un milion lei	Buget local; buget raional
2.2.3. Organizarea funcționării unui pod plutitor care să facă legătura cu malul stâng al Nistrului	2025	Primăria	Pod plutitor funcțional	Un milion lei	Buget central; proiecte externe
2.2.4. Restaurarea locașurilor de cult	2025	Primăria	Locașuri de cult restaurate		Granturi; proiecte;
2.2.5. Amenajarea unui muzeu de istorie al comunei	2024	Primăria; Gimnaziile	Muzeu amenajat	Un milion lei	Bugetul local;
2.2.6. Organizarea unor evenimentelor etno-culturale și promovarea lor la nivel național și internațional	Permanent	Primăria	Evenimente etnoculturale organizate și promovate	100 mii lei	Bugetul local
2.2.7. Organizarea unor competiții de canotaj și pescuit de nivel național și internațional	Sistematic	Primăria	Competiții anuale organizate	200 mii lei	Bugetul local; Federațiile sportive;
Obiectiv specific 2.3. Atragerea investițiilor și promovarea antreprenoriatului					
2.3.1. Oferirea unor facilități fiscale pentru investitorii care creează locuri de muncă.	Permanent	Primăria	Facilități fiscale adoptate de Consiliul Local	-	Bugetul local
2.3.2. Organizarea unor adunări generale a oamenilor de afaceri din comună cu participarea APL I și APL II	Anual	Primăria	Adunări ale oamenilor de afaceri organizate anual	20 mii lei	Bugetul local, surse atrase

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, lei	Potențiale surse de finanțare
2.3.3. Organizarea unor seminare pentru potențialii a antreprenori cu participarea AIPA; ODIMM etc.	Anual	Primăria	Două seminare organizate anual	50 mii lei	Bugetul local, surse atrase

Obiectiv Strategic 3. Servicii publice de calitate

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, lei	Potențiale surse de finanțare
Obiectiv specific 3.1. Îmbunătățirea serviciilor de educație					
3.1.1. Renovarea capitală a grădiniței din Lopatna	2022	APL I; conducerea grădiniței	Grădiniță renovată		APL I; APL II; proiecte externe
3.1.2. Renovarea capitală a grădiniței din Jora de Sus	2023	APL I; conducerea grădiniței	Grădiniță renovată		APLI; APLII; proiecte externe
3.1.3. Renovarea grădiniței din Jora de Jos	2024	APLI; conducerea grădiniței	Grădiniță renovată		APL I; APL II; proiecte externe
3.1.4. Renovarea gimnaziului din Jora de Sus	2021	APL I; conducerea gimnaziului	Gimnaziu renovat		APL II; proiecte;
3.1.5. Reparația acoperișului gimnaziului Jora de Jos; renovarea capitală a gimnaziului	2021	APL I; conducerea gimnaziului	Acoperiș reparat		APL II; proiecte
Obiectiv specific 3.2. Îmbunătățirea serviciilor de sănătate					
3.2.1. Renovarea punctului medical din Jora de Sus	2022	Primăria;	Punct medical renovat		APL II; proiecte
3.2.2. Angajarea unui medic la punctul medical	2020	Primăria	Un medic angajat		APL II
3.2.3. Organizarea unui laborator pentru prelevarea probelor și analizelor	2025	Primăria	Laborator funcțional		APL II
Obiectiv specific 3.3. Asigurarea condițiilor de sport și agrement					
3.3.1. Amenajarea unor scuaruri, parcurilor cu terenuri sportive și locuri de joacă pentru copii în Jora de Mijloc; Lopatna și Jora de Sus.	2023	Primăria	Trei scuaruri cu locuri de joacă pentru copii amenajate		APL I; APL II
3.3.2. Amenajarea unei plaje pe malul Nistrului	2024	Primăria	Plajă amenajată		APL I; APL II
3.3.3. Construcția unui stadion comunal în Jora de Sus	2024	Primăria	Stadion funcțional		APL I; APL II; Federațiile Moldovenească de Fotbal
Obiectiv specific 3.4. Oferirea serviciilor de ordin cultural					
3.4.1. Renovarea căminului cultural Lopatna	2022		Cămin cultural renovat		
3.4.2. Renovarea capitală a căminului cultural Jora de Sus	2023		Cămin cultural renovat		

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, lei	Potențiale surse de finanțare
3.4.3. Construcția unei case de cultură pentru întreaga comună	2025	Primăria	Casă de cultură construită		APL I; APL II; Granturi
3.4.4. Procurarea costumelor pentru ansamblul etnofolcloric	2021	Primăria	Ansamblul etnofolcloric dotat cu costume		APL I
3.4.5. Procurarea echipamentului de sonorizare și a instrumentelor noi pentru fanfară	2021	Primăria	Echipament și instrumente procurate		APL I; APL II
3.4.6. Completarea fondului de carte pentru bibliotecă	2023	Primăria	Fond de carte completat		APL I
3.4.7. Găsirea unui spațiu nou pentru bibliotecă din Jora de Sus	2023	Primăria	Spațiu nou pentru bibliotecă asigurat		APL I

Obiectiv Strategic 4. APL performantă, transparentă, conectată la nevoile tuturor localnicilor

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, lei	Potențiale surse de finanțare
Obiectiv specific 4.1. Colaborarea intercomunitară și parteneriatul cu locuitorii comunei					
4.1.1. Înfrațirea cu o comună din România și Polonia	2020	Primăria	Două comune înfrățite	15 mii lei	APL I
4.1.2. Organizarea unui Grup de Acțiune Locală (GAL) cu comunele Lalova, Pohrebeni, Mârzești, Verejeni;	2022	Primăria	Grup de acțiune locală (GAL) organizat		APLI; APL II
4.1.3. Organizarea adunărilor trimestriale în localitățile comunei	Trimestrial	Primăria	Adunări trimestriale organizate		APL I
4.1.4. Organizarea concursurilor ”Cea mai amenajată mahala”; ”cea mai amenajată gospodărie”	Anual	Primăria	Concurs organizat anual		APL I
4.1.5. Organizarea acțiunilor de voluntariat de înverzire a plaiului, salubritatea localităților	Sistematic	Primăria	Patru acțiuni de voluntariat organizate anual		APL I
Obiectiv specific 4.2. Asigurarea transparenței decizionale					
4.2.1. Asigurarea funcționării și promovarea site-ului www.jorademijloc.comuna.md	Permanent	Primăria	Site-ul primăriei funcțional		APL I
4.2.2. Organizarea adunărilor generale a comunei	Anual	Primăria	Adunări generale a comunei organizate anual		APL I
4.2.3. Asigurarea funcționării paginii de Facebook a primăriei	Permanent	Primăria	Pagină de Facebook funcțională		APL I
4.2.4. Amenajarea unor panouri informaționale ale primăriei în satele comunei	2020	Primăria	Patru panouri informaționale amenajate și actualizate		APL I
4.2.5. Asigurarea rampelor de acces în clădirile publice pentru persoanelor cu dizabilități	2021	Primăria	Rampe de acces construite		APL I
Obiectiv specific 4.3. Protecția mediului					
4.3.1. Lucrul de conștientizare cu populația privind protecția mediului	Permanent	Primăria; gimnaziile	Câte o campanie de conștientizare organizată în fiecare an		APL I
4.3.2. Reabilitarea și întreținerea fâșiilor forestiere de protecție	Anual	Primăria; populația; agenții economici	Fâșii forestiere întreținute în stare bună		APL I

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, lei	Potențiale surse de finanțare
4.3.3. Acțiuni de înverzire a plaiului	Anual	Primăria; populația	O acțiune de înverzire în fiecare an		APL I
4.3.4. Sancționarea persoanelor ce nu respectă regulile de menținere în curățenie a localității	Permanent	Primăria: poliția	Responsabilizarea populației și reducerea gradului de poluare a comunei		APL I

4.4. Verificare și revizuire

4.4.1. Etape de implementare

Succesul realizării Strategiei de Dezvoltare Comunitară a comunei Jora de Mijloc depinde, în mare măsură, de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acesteia, de prezența unei coaliții încheiate în societate. În procesul realizării Strategiei vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând un scop personal, îndeplinind rolul de implementator al acțiunilor planificate. Aceștia sunt :

1. Administrația publică locală (Consiliul Local , Primarul, Primăria)
2. Locuitorii comunei
3. Societatea civilă
4. Agenții economici
5. Structuri externe (Consiliul raional, Guvernul, Organizațiile internaționale).

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a c. Jora de Mijloc poate fi divizată convențional în 3 etape:

1. **Adoptarea SDC.** În cadrul acestei etape Strategia de dezvoltare va fi supusă dezbaterilor în cadrul Audițiilor publice organizate de către primărie. După dezbateri și ajustarea propunerilor și recomandărilor făcute, Strategia va fi înaintată Consiliului Local spre aprobare. După aprobarea strategiei, Primăria va coordona elaborarea planurilor de acțiuni trimestriale și anuale privind realizarea strategiei în conformitate cu Planul Strategic de Acțiuni.
2. **Implementarea SDC** se va efectua prin realizarea acțiunilor, activităților, măsurilor și proiectelor concrete de implementare. Pentru fiecare acțiune, proiect vor fi stabilite obiective, planul activităților necesare, perioada de desfășurare (durata), responsabilii și partenerii care vor realiza proiectul. De asemenea, vor fi identificate și asigurate sursele de finanțare a proiectelor propuse spre implementare.
3. **Monitorizarea SDC.** În perioada de implementare responsabilii de realizarea planului de acțiuni vor raporta îndeplinirea activităților, proiectelor și atingerea obiectivelor specifice. Monitorizarea proiectelor, acțiunilor și strategiilor se va efectua prin intermediul Indicatorilor de implementare stabiliți. În cazul în care se vor identifica devieri de la Planul Strategic de acțiuni se vor iniția măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.

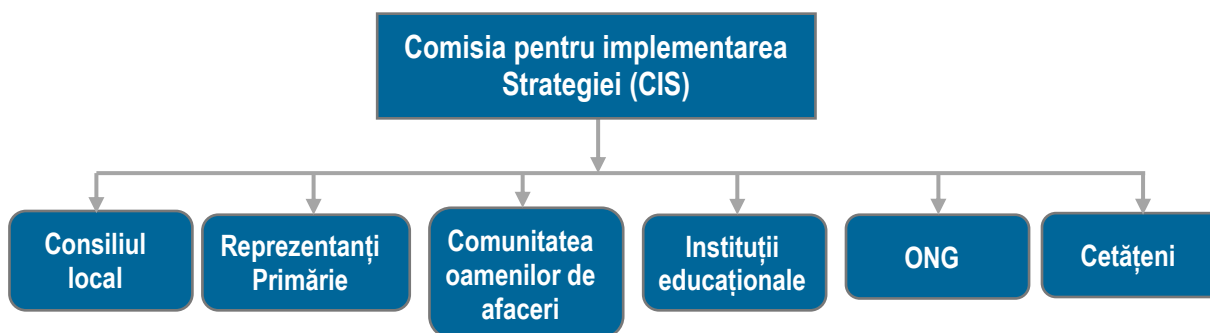
4.4.2. Monitorizarea strategiei

Procesul de monitorizare a strategiei constă în: (i) evaluarea atingerii obiectivelor strategice și obiectivelor specifice care va fi realizată prin intermediul indicatorilor de implementare și (ii) raportarea rezultatelor evaluării.

Monitorizarea implementării strategiei se va efectua de **Comisia pentru Implementarea Strategiei** (în continuare CIS). CIS va fi creată prin Decizia Consiliului Local cu statut de Comisie obștească pe lângă Consiliul local și Primărie în componența căreia va fi asigurată reprezentarea tuturor factorilor implicați în dezvoltare:

- Consiliul local (președinții comisiilor consultative de specialitate sau consilieri locali)
- Reprezentanți Primărie (Primarul și 2 – 3 specialiști din cadrul APL)

- Comunitatea oamenilor de afaceri
- Instituții educaționale (directori instituții de învățământ)
- Organizații non-guvernamentale (reprezentanți ai ONG-urilor ce activează în domeniul protecției mediului, social, apărarea drepturilor omului și de tineret, etc.).
- Cetățeni (grupul va fi reprezentativ și va include tineri, persoane dezavantajate, număr proporțional de femei și bărbați, reprezentanți ai diverse grupuri sociale sau etnice).

**Str
uct
ur
a
ca
dr
ulu
i
ins
tit**

uțional de monitorizare și implementare a Strategiei de SDC a c. Jora de Mijloc

În implementarea strategiei responsabilitățile de bază ale CIS vor fi:

- Planificarea implementării acțiunilor
- Elaborarea și promovarea adoptării deciziilor privind acțiunile de implementare
- Coordonarea activităților de implementare a acțiunilor și proiectelor de dezvoltare
- Coordonarea activităților de atragere a surselor financiare alternative în scopul realizării problemelor identificate
- Monitorizarea implementării planului de acțiuni
- Elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către Consiliul Local
- Acordarea asistenței tehnice și consultative în toate domeniile
- Elaborarea și dezbaterile proiectelor prioritare de dezvoltare
- Analiza deciziilor privind diverse probleme ale comunității
- Elaborarea și inițierea modificărilor în strategie
- Elaborarea studiilor și proiectelor de dezvoltare, etc.

CIS își va desfășura activitatea în ședințe care se vor desfășura cel puțin o dată în 6 luni.

Un rol important în procesul de implementare a strategiei îl are Consiliul Local, care se va ocupa nemijlocit de monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a Planului de acțiuni. Competențele Consiliului Local se vor axa pe:

- Coordonarea activităților de antrenare a populației în acțiunile de realizare a proiectelor
- Promovarea dialogului permanent cu locuitorii, asigurarea transparenței în activitatea APL
- Încurajarea Voluntarilor în diverse activități publice
- Stimularea și coordonarea conlucrării actorilor comunității în realizarea obiectivelor comune ale Strategiei
- Parteneriatul cu APL, ONG, agenții economici în ceea ce privește implementarea, monitorizarea și evaluarea Planului de acțiuni a Strategiei.

Raportarea implementării strategiei se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către responsabilii de implementare a rapoartelor către CIS privind realizarea Planului de acțiuni și a obiectivelor specifice. Anual CIS va prezenta Consiliul Local raportul de evaluare a implementării Strategiei.

Obiect Monitoring	Elaborator/ Destinatar	Raport	Descriere
Realizarea obiectivelor	CIS și Consiliul Local	Rapoarte semestriale/ anual	Raport bazat pe analize, sondaje a locuitorilor pentru evaluarea impactului implementării strategiei
Realizarea acțiunilor, proiectelor	Responsabili de implementare	Raport semestrial sau după finisarea activității	Rapoarte prezentate de responsabilii de implementare privind îndeplinirea acțiunilor, proiectelor

Evaluarea implementării Strategiei se va efectua prin analiza indicatorilor de dezvoltare. Pentru fiecare acțiune planificată sunt stabiliți anumiți indicatori de implementare. În baza informațiilor furnizate de la responsabilii de implementare, beneficiari sau instituții specializate se vor stabili nivelul și gradul de implementare a acțiunilor și atingere a obiectivelor fixate.

Riscuri și Impedimente de Implementare

Realizarea efectivă a acțiunilor propuse în Strategia de dezvoltare poate fi împiedicată de prezența anumitor riscuri și impedimente de implementare. Riscurile și impedimentele aferente implementării strategiei de dezvoltare pot fi divizate în două categorii: (i) interne și (ii) externe.

Domeniu	Descriere
Riscuri și impedimente interne	
Managementul implementării strategiei	• Confruntări de interese privind implementarea strategiei • Prevalarea intereselor personale • Resurse financiare limitate • Lipsa capacităților de atragere a investițiilor
Parteneriat	• Neconlucrarea autorităților publice locale cu sectorul de afaceri și comunitatea • Indiferența și neimplicarea populației în susținerea activităților • Lipsa de experiență a structurilor societății civile și neimplicarea lor • Neimplicarea partenerilor internaționali
Dezvoltarea economică	• Lipsa interesului din partea comunității de afaceri în dezvoltarea bazei economice locale
Social	• Resurse limitate pentru acordarea asistenței sociale • Pauperizarea continuă a populației • Emigrarea forței de muncă
Mediu	• Populație neconștientizată privind efectele poluarea mediului
Riscuri și impedimente externe	
Cadrul politico-juridic	• Instabilitatea cursului politic • Contradicția și instabilitatea legislației în vigoare
Relații parteneri externi	• Lipsa conlucrării cu autoritățile publice raionale și centrale • Neimplicarea partenerilor internaționali
Starea economiei	• Potențial investițional redus • Inaccesibilitatea piețelor de desfacere de peste hotare • Infrastructură de afaceri nedezvoltată • Risc de țară.

Anexa 1. Portofoliu de proiecte

Fișa de proiect 1

1	Denumirea localității	
2	Denumirea proiectului	
3	Problema care ar urma a fi soluționată	
4	Obiectivul general al proiectului	
5	Obiectivele specifice ale proiectului	
6	Indicatorii calitativi și cantitativi	
7	Partenerii posibili	
8	Bugetul estimativ	
9	Posibile surse de finanțare	
10	Perioada	

Anexa 2. Sesiunea de prioritizare a proiectelor eligibile finanțării din partea programului Comunitatea Mea

În data de 2 iulie, cea de-a treia zi a atelierului de planificare strategică organizat în comuna Jora de Mijloc, facilitatorul CM, Igor Mironiuc, a organizat o sesiune de prioritizare a proiectelor eligibile pentru finanțare.

Pentru a obține o finanțare în valoare de 60.000 de dolari în cadrul programului Comunitatea Mea, localitățile participante trebuie să asigure o contribuție proprie în mărime de cel puțin 35% din costul total al proiectului.

Inițial, din planurile de acțiuni ale fiecărei direcții strategice elaborate în cadrul atelierului de planificare strategică, ce au avut loc cu o zi în urmă, au fost selectate proiectele cu o valoare potrivită pentru a fi finanțate în cadrul programului.

Ulterior, grupul de planificare strategică urma să analizeze în ce măsură proiectele respective sunt compatibile cu criteriile de finanțare din partea programului CM.

După ce consultantul CM a prezentat criteriile de eligibilitate propriu zise, grup de lucru a stabilit dacă ideile de proiect selectate, sunt potrivite pentru a primi finanțarea din partea programului CM.

Pentru a fi eligibil, un proiect trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- corespunde profilului programului Comunitatea Mea;
- reflectă o prioritate pentru comunitate;
- poate fi implementat cu o finanțare de cel mult 60 mii de dolari din partea programului CM;
- comunitatea va putea contribui la el cel puțin 35% din costul total;
- poate fi finalizat în termen de 12 luni.

După ce au analizat din aceste puncte de vedere proiectele selectate, acelea care au corespuns tuturor criteriilor, au fost înaintate pentru votare, după cum urmează:

- 1) Construcția drumului intercomunitar Oxentea-Vișcăuți-Jora de Mijloc-Pohrebene-Lalova
- 2) Construcția unui sistem de evacuare a apelor pluviale
- 3) Construcția unei piețe agroalimentare în comună
- 4) Asfaltarea drumului Jora de Jos - Susleni
- 5) Construcția și reabilitarea trotuarelor pe drumurile principale
- 6) Construcția și reabilitarea trotuarelor pe drumurile principale
- 7) Construcția unui apeduct centralizat
- 8) Construcția a câteva debarcadere pe malul Nistrului pentru acostarea ambarcațiunilor turistice
- 9) Renovarea capitală a grădiniței din Lopatna
- 10) Renovarea grădiniței din Jora de Jos
- 11) Reparația acoperișului gimnaziului Jora de Jos; renovarea capitală a gimnaziului
- 12) Amenajarea unor scuaruri, parcurilor cu terenuri sportive și locuri de joacă pentru copii în Jora de Mijloc; Lopatna și Jora de Sus.
- 13) Renovarea capitală a grădiniței din Jora de Sus
- 14) Renovarea gimnaziului din Jora de Sus
- 15) Renovarea punctului medical din Jora de Sus
- 16) Amenajarea unei plaje pe malul Nistrului
- 17) Construcția unui stadion comunal în Jora de Sus
- 18) Renovarea căminului cultural Lopatna

După prezentarea proiectelor, acestea au fost anunțate și fiecare participant urma să voteze, având câte trei voturi. Acestea puteau fi oferite după cum considera de cuviință votantul. El putea să ofere toate trei voturi unui singur proiect sau să repartizeze câte 1-2 voturi diferitor proiecte.

În urma votării, proiectul ce prevede Asfaltarea drumului Jora de Jos - Susleni a obținut cele mai multe voturi.

De asemenea consultantul CM a prezentat participanților condițiile și termenele limită de scriere și depunere a proiectului pentru ca acesta să poată fi finanțat de către program.